

HANDLÄGGARE/ENHET

Enheten för välfärd utbildning
och arbetsmarknad
Thomas Hagnefur

DATUM

2017-02-15

DIARIENUMMER

20160450

ERT DATUM

2017-03-01

ER REFERENS

U2016/04660/GV

Utbildningsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

LOs yttrande över En gymnasieutbildning för alla (SOU 2016:77)

LO har lämnats möjlighet att inkomma med synpunkter på ovanstående betänkande och vill framföra följande.

Inledning

Gymnasieutredningen har haft ett mycket omfattande och viktigt uppdrag med förslag på reformering inom den existerande gymnasieskolans ram. LO gör bedömningen att utredningen på det stora hela lyckats göra svåra avvägningar mellan olika intressen och i vissa fall målkonflikter.

LOs yttrande är avgränsat på så sätt att några detaljerade synpunkter inte lämnas i de delar som berör utvecklingen av enskilda yrkesprogram. Det är i huvudsak frågor för branschen och dess parter. På grund av betänkandets omfattning följer yttrandet betänkandets disposition. De delar i betänkandet som LO valt att inte kommentera ska ses som att LO bedömt dem som acceptabla.

Gymnasieskolan har sedan länge varit en skola för alla, då nästan hundra procent av grundskolans elever påbörjar en gymnasieutbildning. En slutförd gymnasieutbildning har avgörande betydelse inte bara för fortsatta studier utan också i vilken utsträckning ungdomarna kan få tillträde till arbetsmarknaden. Därför är utvecklingen av introduktionsprogrammen och övergången till nationellt program så viktigt.

Den nya gymnasieskolan har en tydligare uppdelning mellan högskoleförberedande program och yrkesprogram. LO har sedan länge verkat för att yrkesprogrammets relevans, kvalitet och därmed

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

attraktionskraft ska förbättras. Avgörande för att så sker är att branschen och dess parter får ett inflytande över yrkesprogrammets utformning och genomförande.

Med det sagt vill LO samtidigt påpeka att gymnasieskolan i sin helhet har ett vidare uppdrag än att bara utbilda för arbetsmarknaden. I skollagens 15 kapitel 2§ preciseras gymnasieskolans syfte och anger att, ”Gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet”. Det uppdraget ligger till grund för de ställningstaganden LO gör i detta yttrande.

LOs synpunkter i sammanfattning

- LO stöder utredningens förslag till åtgärder för att fler ungdomar ska både påbörja och genomföra en gymnasieutbildning. Dock gör LO den bedömningen, att en uppföljning av de föreslagna åtgärdernas förmåga att bidra till att avsevärt fler elever än idag fullgör sin gymnasieutbildning är nödvändig. Om de visar sig otillräckliga bör införandet av en förlängd skolplikt övervägas.
- LO bedömer att förslagen om vårdnadshavares medverkansansvar och elevens engagemang och närvaro har ett visst symbolvärde. LO utgår ifrån att huvudmännen och skolorna uppfattar sitt uppdrag att deras medverkan med vårdnadshavarna är av central betydelse. LO saknar en tydlig precisering i det avseendet.
- LO stöder utredningens förslag att förtydliga möjligheten att gå om en kurs eller göra om examensarbetet. LO vill betona möjligheten till ytterligare ett års studier på ett introduktionsprogram är viktigt, i synnerhet för att de elever som övergått till ett nationellt program ges förutsättningar att nå en gymnasieexamen.
- Utredningen förordar att undervisningstiden fördelas flexibelt på kurser utifrån de bedömda behoven av undervisningstid. LOs slutsats blir då att inte bara uppföljningen av den totala undervisningstiden är intressant, utan uppföljningen bör även ske på kursnivå.
- LO stöder och vill markera betydelsen av förslaget om Skolverkets främjandeinsats för kompetenssamverkan i det elevstödande arbetet.
- LO stöder förslaget om enhetliga behörighetskrav till gymnasiet.
- LO stöder förslagen om grundläggande behörighet och möjligheten till utökat program. Det ger en stark signal om värdet av och möjligheten till, ett något bredare yrkesprogram samtidigt som yrkesinnehållet värnas. LO vill understryka vikten av att de nationella programråden aktivt involveras i det utvecklingsarbete inom yrkesprogrammen som följer av förslagen.

- LO anser att förslaget om återrapportering till regeringen om behov av förändringar av yrkesprogrammen med treårsintervall, inte får ersätta den årliga återrapportering Skolverket gör idag.
- LO vill tydliggöra att de nationella programråden är av central betydelse i utvecklingen av yrkesprogrammen i både gymnasieskolan och vuxenutbildningen, vilket förutsätter medverkan av branschens parter.
- LO menar att en arbetsmarknadsinriktad samverkan med det nationella rådet för högskoleförberedande program och de nationella programråden för handels- och industritekniska programmen kan vara lämpligt, då de båda har anknytning till högskoleförberedande program. Skolverket bör få i uppdrag samordna en sådan samverkan på ett funktionellt sätt.
- LO vill betona den regionala nivån som strategiskt viktig för kompetensförsörjning och matchning där branschernas regionala närvaro och perspektiv är viktiga.
- LO välkomnar därför förslaget om ytterligare utvecklingsmedel för stödjande och främjandeinsatser, och anser att regeringen bör överväga möjligheten att samordna med medel avsatta för utveckling av yrkesvux.
- LO ser överföringen av gymnasiepoängen från gymnasiearbetet till ett nytt estetiskt ämne som problematiskt. Med den förutsättningen vill LO för yrkesprogrammets del föreslå att gymnasiearbetet ska basera sig på branschens krav för en grundläggande yrkesutbildning. Det kommer att innebära att kraven kommer att bli styrande för gymnasiearbetets omfattning och utsträckning i tid som kommer att variera beroende på program.
- LO stöder förslaget om minsta garanterad undervisningstid på introduktionsprogrammen och anser att Skolinspektionen bör ges i uppdrag att särskilt uppmärksamma detta vid sina granskningar.
- LO stöder förslagen att både utbildningsplanen och den individuella studieplanen ska preciseras i flera avseenden, och att även det är en prioriterad del av Skolinspektionens granskningar.
- LO vill också understryka vikten av att introduktionsprogrammets elevers uppnådda kunskaper dokumenteras, oavsett om de nått målet med utbildningen eller inte.
- LO stöder förslaget att de nationella programråden ska involveras i utvecklingen av yrkesintroduktionsprogrammet. Det förutsätter dock att programråden får ett faktiskt inflytande för att arbetet ska leda till konkreta förändringar.
- LO stöder utredningens beskrivning, analys och förslag till hantering av införande av ämnesbetyg.

25.1 En gymnasieskola för alla ungdomar

LO har sedan länge oroat sig för att en alltför stor andel elever i gymnasieskolan återfinns på introduktionsprogram och att för få elever lämnar gymnasieskolan med en examen eller lämnar i förtid. Det kan härledas till grundskolan inte lyckats ge alla elever de kunskaper som krävs för antagning till ett nationellt program. Väl i gymnasieskolan så finns brister i elevstöd och elevhälsa som utredningen också konstaterat. LO har i andra sammanhang fört fram tanken om att göra gymnasieskolan obligatorisk. Utgångspunkten har då varit att det skulle tvinga huvudmän och skolor att ta ett större ansvar för att eleverna får det stöd som krävs för att nå en fullgjord gymnasieutbildning.

Utredningen har haft uppdraget att föreslå åtgärder som medför att alla ungdomar ska påbörja och slutföra en gymnasieutbildning. I uppdraget har ingått överväga ett obligatorium som en lösning, men istället valt andra åtgärder för att uppnå det övergripande målet. Fördelar och nackdelar med ett obligatorium finns väl beskrivet. Utredningens alternativa förslag är väl utformade och baseras på både skollagsstöd och förtydliganden. LO stöder därför utredningens analys och förslag i denna del. Dock gör LO den bedömningen, att en uppföljning av de föreslagna åtgärdernas förmåga att bidra till att avsevärt fler elever än idag fullgör sin gymnasieutbildning är nödvändig. Om de visar sig otillräckliga bör införandet av en förlängd skolplikt övervägas.

25.2 Krav på vårdnadshavares medverkan och elevers engagemang och närvaro

Utredningen föreslår att vårdnadshavaren ges ett medverkandeansvar för att eleven påbörjar och deltar i gymnasieutbildningen samt att eleven ska närvara och delta aktivt utifrån sina förutsättningar. Någon sanktion finns inte kopplat till detta. LO bedömer att förslaget inte kommer att få någon större betydelse i praktiken. Däremot har förslagen ett visst symbolvärde. LO utgår ifrån att huvudmännen och skolorna uppfattar sitt uppdrag att deras samverkan med vårdnadshavarna är av central betydelse. LO saknar en tydlig precisering i det avseendet, även om de samlade förslagen underförstått innebär det.

25.3 Tydligare möjligheter att gå längre i gymnasieskolan

LO ser det som högst anmärkningsvärt att huvudmän och skolor har haft så olika tolkningar av elevens rätt till utbildning. Det har inneburit att elever som tex. saknat uppnåeliga gymnasiepoäng för examen inte erbjudits möjligheten att gå om en kurs eller göra om gymnasiearbetet. Utredningens

förtydligande om att eleven har rätt att fullfölja sin utbildning även efter det att eleven fyllt 20 år är därför välkommet. Förtydligandet av elevens rätt till tre års utbildning även på introduktionsprogram är bra. LO vill dock betona att möjligheten till ytterligare ett års studier för elever på ett introduktionsprogram är viktigt. I synnerhet för att de elever som övergått till ett nationellt program ska ges förutsättningar att nå en gymnasieexamen.

25.4 Planering av utbildning och undervisningstid

Det angivna tidsmåttet för undervisningstid är den garanterade nivån. Det innebär att det är möjligt att erbjuda eleverna mer tid än angivet. Dock verkar det som den garanterade tiden betraktats olika av olika huvudmän, dvs om den utgör en minimi- eller maximal nivå. Utredningen konstaterar att det finns tydliga indikationer på att många elever inte får den undervisningstid de har rätt till. LO menar att detta är en mycket allvarlig brist som måste åtgärdas.

Utredningen för ett bra resonemang om distinktionen mellan utbildning och undervisning, där utbildning är ett vidare begrepp. Aktiviteter inom ramen för utbildningen som "lärarlösa lektioner", mentorstid, syv -verksamhet och även mängdträning på yrkesprogrammen ingår i utbildningen men ska däremot inte räknas som undervisningstid.

Förslaget om att huvudmannen ska följa upp och redovisa den faktiska undervisningstiden tillstyrker LO, då det troligen kommer att säkerställa elevens rätt på ett bättre sätt än idag.

Utredningen föreslår också att den garanterade undervisningstiden ska utökas och då särskilt på yrkesprogrammen, vilket LO välkomnar. Förslaget om sammanhållna skoldagar med en jämn fördelning av elevernas skolarbete över dagen är bra. LOs uppfattning är att så mycket som möjligt av elevernas egna arbeten bör ske i skolan. Det medför möjligheter till stöd i de egna studierna och kan utjämna skillnader i förutsättningar.

Det finns dock en oklarhet kring undervisningstiden och kursens omfattning som berör utredningens diskussion om timplan för gymnasiet. Antalet gymnasiepoäng anger omfattningen av studierna och därmed den förväntade arbetsinsatsen. Med utökningen av undervisningstiden på yrkesprogrammen så kommer antalet gymnasiepoäng att direkt kunna omsättas i undervisningstimmar (2 500). Utredningen vill dock behålla flexibiliteten i undervisningen där svårare kurser kan kräva fler undervisningstimmar än lättare. Det i sin tur innebär att andra kurser får ett mindre antal timmar. LO menar att det finns skäl för det argumentet. För att uppföljning av faktisk undervisningstid ska vara möjlig innebär det enligt LOs uppfattning att någon form av timplan eller strukturerat utlägg ändå behövs. Om en schablon för undervisningstid i relation till gymnasiepoäng inte är ändamålsenlig utan en mer flexibel fördelning är att föredra, behöver den utlagda

tiden fördelas på kurser utifrån de bedömda behoven av undervisningstid. LOs slutsats blir då att inte bara den totala undervisningstiden är intressant utan uppföljningen bör även ske på kursnivå. LO menar att i denna del är utredningen inte tillräckligt tydlig i sin argumentation för hur den garanterade undervisningstiden ska följas upp med en flexibelt utlagd undervisningstid.

25.5 Undervisning och alla elevers utveckling mot målen

Utredningen pekar på tillkortakommanden när det gäller både studie och yrkesvägledning och hur det arbetet organiseras samt behovet av fungerande elevhälsa. LO stöder förslaget och vill markera betydelsen av förslaget om Skolverkets främjandeinsats för kompetenssamverkan i det elevstödjande arbetet.

25.7 Enhetliga behörighetskrav till nationella program

Utredningen föreslår att enhetliga behörighetskrav till gymnasiet ska införas. Argumenten för detta är väl formulerade och relevanta. En förväntad effekt är att synen på yrkesprogrammen och vilka de vänder sig till kan vändas i en mer positiv riktning. Den beräknade ökningen av antalet obehöriga elever är försumbar (770 stycken). LO stöder därför förslaget. Samtidigt vill LO understryka kravet på att introduktionsprogrammen i större utsträckning än idag ska stödja eleverna vidare in på ett nationellt program.

25.9 Grundläggande och särskild behörighet på yrkesprogram

Behörighet till eftergymnasiala studier på yrkesprogrammen har länge varit en debatterad fråga. Det uppenbart minskande intresset för yrkesprogrammen i samband med gymnasiereformen, tillskrivs till viss del den uppfattning som elever och föräldrar fick om yrkesprogrammets framtida möjligheter.

LO har sedan länge hävdade att de gymnasiegemensamma ämnena ska vara just gemensamma, och kunna ge grundläggande behörighet till eftergymnasiala studier även på yrkesprogrammen. Ställningstagandet har inte bara varit fokuserat på behörighetsfrågan. Ett modernt arbetsliv och samhälle ställer också krav på goda kommunikativa färdigheter i svenska och engelska men även matematisk förmåga. Att alla elever ges en bred gemensam kunskapsbas understryker gymnasieskolans breda uppdrag som LO poängterat i inledningen till detta yttrande.

LO bedömer att det utrymme som utredningen föreslår att användas för att läsa behörighetsgivande ämnen är rimligt disponerat. För de yrkesprogram där programfördjupningsutrymmet behöver användas kommer att mista 100 poäng av yrkesämnena. Det bedömer LO vara en rimlig avvägning. Med

förslaget om elevens rätt att läsa utökat program för särskild behörighet till högskolan eller ytterligare fördjupningskurser i yrkesämnen är inskränkningen försumbar. Därmed finns möjligheten för eleven att göra andra val utifrån eget intresse men också läsa ett utökat program vilket ytterligare förstärker flexibiliteten i elevens studiegång.

LO menar att de förslag som lagts i denna del ger en stark signal om värdet av och möjligheten till ett något bredare yrkesprogram samtidigt som yrkesinnehållet värnas. Det kan leda till ökad attraktivitet bland de elever som står och väger i val av gymnasieprogram. LO vill i detta sammanhang understryka vikten av att de nationella programråden aktivt involveras i det utvecklingsarbete inom yrkesprogrammen som följer av förslagen.

25.11 Utbildningsutbudet - fortlöpande förnyelse och regional samverkan

Utredningen föreslår att det till regeringen bör avlämnas en rapport kring eventuella behov av att utveckla gymnasieutbildningarna utifrån förändringar i omvärlden. LO tolkar förslaget som att det då ska gälla större förändringar och inte mindre justeringar som ligger inom Skolverkets befintliga ansvar. Utredningen pekar på att återrapporteringen behöver ske med särskilda intervall där bedömningen är att tre år kan vara en lämpligt intervall, men längre intervall kan också övervägas. De kortare intervallen skulle dock enligt utredningen kunna ”skapa engagemang” inom de nationella programråden, där samverkan med de nationella programråden ses som viktig.

Redan idag har Skolverket ett uppdrag från regeringen att ”lämna en samlad redovisning och analys av myndighetens insatser och uppdrag inom yrkesutbildningsområdet. Myndighetens samverkan med de nationella programråden för gymnasial yrkesutbildning ska framgå”. Uppdraget redovisas årligen. LO menar att förslaget inte kan ersätta det uppdraget.

För yrkesprogrammen finns en struktur för samverkan i form av nationella programråd. LOs medlemsförbund har framfört att programrådsverksamheten inte är ändamålsenlig och behöver utvecklas. För att syftet med förslaget om en utveckling av yrkesprogrammen som också följer utvecklingen inom branscher och olika yrken **så förutsätter det** branschens och dess parters medverkan.

LO vill tydliggöra att de nationella programråden är av central betydelse i utvecklingen av yrkesprogrammen i både gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Även om det inte ingått i utredningens uppdrag vill LO ändå understryka vikten av att grundläggande yrkesutbildning oavsett om det avser ungdomar eller vuxna, hanteras i ett sammanhang då det är samma

branschkrav och samma arbetsmarknadsbehov som utbildningarna ska möta.

Om utvecklingsbehov ska kunna identifieras på ett relevant sätt måste branschen och dess parter företrädare i de nationella programråden involveras på ett bättre sätt än idag. Om engagemanget behöver förstärkas måste också inflytandet och det medföljande ansvaret öka. Yrkesprogramsutredningen har lämnat förslag på hur en förändring av programrådets arbete skulle kunna bidra till en sådan utveckling.

LO ser fördelarna med ett nationellt råd för högskoleförberedande program. Utredningen föreslår att det bör övervägas om relevanta företrädare för arbetsmarknaden bör ingå. LO menar att en samverkan med de nationella programråden för handels- och industritekniska programmet kan vara lämpligt då de båda har anknytning till högskoleförberedande program. Skolverket bör få i uppdrag samordna en sådan samverkan på ett funktionellt sätt.

Utredningen pekar på komplexiteten i att utveckla regionernas roll och betydelse för yrkesutbildningens utbud och matchning, och menar att frågan bör utredas i ett större sammanhang. LO är av uppfattningen att den regionala nivån är av strategisk betydelse när det gäller kompetensförsörjning och matchning. Branschernas regionala närvaro och perspektiv är viktiga även för att möjliggöra en kvalitetssäkrad och relevant yrkesutbildning på lokal nivå. En av styrkorna med de existerande college modellerna är att man har en struktur där samverkan sker på nationell, regional och lokal nivå.

Förslaget om ytterligare utvecklingsmedel för stödjande och främjandeinsatser ser LO som mycket positivt. Utredningen pekar också på vikten av att utveckla samverkan mellan gymnasieskola och vuxenutbildningen, något som LO tidigare i detta yttrande understrukt betydelsen av. Förslaget om samordning av utvecklingsstöd för samverkan mellan gymnasieskolan och yrkesvux är ytterligare ett steg i rätt riktning där det kan finnas viktiga synergieffekter. LO förordar att regeringen gör ett sådant övervägande om samordning.

25.12 Ett estetiskt ämne

Utredningen har haft ett tydligt uppdrag vad gäller införandet av ett estetiskt ämne. Det var uppenbart ett svårt uppdrag att inom den befintliga ramen om 2 500 poäng införa ett nytt ämne utan att plocka bort något annat ämne. Lösningen på problemet blir då att flytta över gymnasiearbetets 100 poäng till det estetiska ämnet vilket medför att gymnasiearbetet blir poängglöst. Det sker med motiveringen att endast ämnesstudier ska poängsättas, vilket

innebär att gymnasiearbetet som tillämpning av erhållna kunskaper inte behöver poängsättas.

LO har i denna del en rad frågetecken men vill påpeka att följande synpunkter baserar sig på konsekvenserna för yrkesprogrammen. Gymnasiepoängens syfte är att beskriva omfattningen av en kurs och är därmed ett mått på den arbetsinsats eleven gör. I förslaget sägs att den föreslagna förändringen inte ska påverka den tänkta arbetsinsatsen för gymnasiearbetet. Gymnasiearbete ska då inrymmas inom utbildningen som helhet, schemaläggas inom den av utredningen föreslagna sammanhållna skoldagen och ges 20 utökade undervisningstimmar som stöd för arbetet.

En sådan ordning är enligt LOs bedömning problematisk då det inte finns något mått eller riktvärde för elevens förväntade arbetsinsats. Ett alternativ skulle kunna vara att ett estetiskt ämne skulle kunna ingå i de gymnasiegemensamma eller programgemensamma ämnena med anknytning till programmet och med en omfattning av 50 poäng. Resterande 50 poäng skulle då användas till gymnasiearbetet. Nackdelen med en sådan lösning är att det skulle vara en otillräcklig omfattning för gymnasiearbetet.

Ett annat alternativ kan utformas så att estetisk verksamhet inte utgörs av ett ämne och därmed blir poängfritt utan blir ett tillämpningsområde integrerat med yrkesämnena. LO har dock svårt att se hur det skulle organiseras på ett lämpligt sätt och nå syftet med att införa ett estetiskt ämne.

LOs utgångspunkt är att gymnasiearbetets betydelse på yrkesprogrammen behöver förstärkas och få en större betydelse. Frågan är om bedömningen av gymnasiearbetet kan hanteras på något annat sätt än genom en given omfattning. För yrkesprogrammets del vill LO föreslå att gymnasiearbetet ska basera sig på branschens krav för en grundläggande yrkesutbildning. Det kan då handla om särskilt utformade yrkesprov eller andra av branschen utformade metoder för att fastställa om individen har de kunskaper och färdigheter som krävs. Det kommer att innebära att kraven blir styrande för gymnasiearbetets omfattning. Men även för den utsträckning i tid som krävs i förberedelsearbete eller färdighetsträning, som kommer att variera beroende på program. Med en sådan ordning kommer själva gymnasiearbetet att definiera den ungefärliga arbetsinsats som krävs av eleven för att nå målet. Dessutom kan det vägleda skolan på vilket sätt och i vilken omfattning eleven behöver förberedas inom ramen för utbildningen i sin helhet. Poängen med denna modell för gymnasiearbetet är att kraven som är definierade av branschen kommer att vara styrande för de nödvändiga insatser som skolan måste göra för att eleverna ska nå målen.

25.14 Tydligare förutsättningar för elever på introduktionsprogram

Introduktionsprogrammets syfte är att erbjuda obehöriga elever möjligheten att antingen få de behörigheter som krävs för att antas till ett nationellt program, eller skapa förutsättningar för inträde på arbetsmarknaden.

Det är elever i olika behov av stöd baserat en varierande grad av förutsättningar att komma in på ett nationellt program. Det är en stor brist att introduktionsprogrammen saknar reglering av hur många timmar en utbildning ska omfatta och som eleven då skulle ha rätt till. Utredningen pekar på exempel där den erbjudna undervisningstiden är minimal. LO finner det stötande att utredningen konstaterar att en del elever inte får den undervisning de skulle behöva för att nå behörighet. Målet måste vara att eleven så snart som möjligt ska kunna övergå till ett nationellt program. LO vill ge regeringen och utredningen ett erkännande för att man uppmärksammar och föreslår åtgärder för en eftersatt grupp elever, som är i stort behov av stöd och rättvisa förutsättningar. LO stöder förslaget om minsta garanterad undervisningstid och anser att Skolinspektionen bör ges i uppdrag att särskilt uppmärksamma detta vid sina inspektioner.

25.16 Tydligare struktur och bättre dokumentation för elever på introduktionsprogram

Introduktionsprogram är utformade för att ge flexibilitet och möta den enskilde elevens behov och förutsättningar. Programmen saknar därmed en given nationell struktur och examensmål. Utredningen pekar på att med alltför stor variation i utbildningen kan det vara problematisk utifrån rättssäkerhetsaspekter. LO stöder därför förslagen att både utbildningsplanen och den individuella studieplanen ska preciseras i flera avseenden. Det innebär ytterligare en förstärkning av huvudmannens och skolornas ansvar för att stödja eleverna kunskapsutveckling i riktning mot de uppsatta målen för utbildningen. Det tillsammans med den garanterade undervisningstiden innebär att uppföljningen av skolans åtagande blir lättare att göra.

LO vill också understryka vikten av dokumentation av elevens uppnådda kunskaper oavsett om de nått målet med utbildningen eller inte. Dokumentationen är av särskild vikt då eleverna inte når målen eller hoppar av utbildningen. Då de återvänder eller byter skola är det av särskild vikt att de kunskaper och färdigheter som de har uppnått är dokumenterade. Inte minst för att progressionen i deras lärande kan fortsätta på rätt nivå utan onödig repetition och tidsfördröjning.

25.17 Bättre stöd för bedömning, arbetslivsanknytning och koppling till aktuell forskning

LO vill i detta sammanhang inrikta sig på yrkesintroduktionsprogrammet. Den principiella utgångspunkten och ambitionen i introduktionsprogrammen bör vara att eleven ska övergå till ett nationellt program. Där det inte är möjligt bör eleven ges förutsättningar att komma så långt som möjligt inom ramen för tre år i introduktionsprogrammet och i förekommande fall fyra år. När det gäller yrkesintroduktionsprogrammet finns möjligheten att avsluta studierna tidigare om det står i överensstämmelse

med de mål som är uppsatta i den individuella studieplanen. I Skolverkets rapport uppger sexton procent av skolorna att utbildningen är kortare än tre år. Skolorna organiserar också yrkesintroduktionsprogrammet på lite olika sätt, t.ex. vad gäller integrationen med nationella yrkesprogram och i vilken utsträckning utbildningen är skolförlagd eller arbetsplatsförlagd.

Utredningen förslår att de nationella programråden ska involveras i utvecklingen av yrkesintroduktionsprogrammet och därmed bidra till en bättre arbetslivsanknytning. LO delar den uppfattningen. Eleverna på yrkesintroduktionsprogrammet som går tre år eller söker sig till arbetsmarknaden tidigare har av naturliga skäl svårare att hävda sig gentemot elever som gått ett nationellt yrkesprogram. Därför är det av största vikt att de kunskaper och färdigheter eleverna får med sig ändå har ett sådant värde att det lämnar möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.

De bedömningarna och avvägningarna kan bäst göras av branschen och dess parter och därmed ett utvecklingsarbete som lämpar sig väl för de nationella programråden. Det förutsätter dock att programråden får ett faktiskt inflytande för att arbetet ska leda till konkreta förändringar.

Avslutningsvis stöder LO utredningens beskrivning, analys och förslag till hantering av införande av ämnesbetyg.

Med hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Karl-Petter Thorwaldsson

Thomas Hagnefur